

# Informacija dėl vandens kokybės 2022 metų III ketvirčio tyrimų rezultatų

## Informacija dėl fluoridų kiekio vandenyje

Informuojame, kad atlikus 2022 metų III ketvirčio geriamojo vandens programinę priežiūrą leistina fluoridų koncentracija viršijo **Rubulių, Klibių, Žibininkų, Pryšmančių** ir **Barzdžių** vandenvietėse.

Fluorido koncentracija šiose vandenvietėse pateikta lentelėje.

Rubulių	2,25 mg/l
Klibių	2,90 mg/l
Žibininkų	3,27 mg/l
Pryšmančių	1,71 mg/l
Barzdžių	3,08 mg/l

Geriamajame vandenyje fluoridas yra beskonis, bekvapis, bespalvis ir nesudaro jokių drumzlių, t.y. vartotojas jo negali pajauti. Lietuvos higienos normoje HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ nustatyta fluoro ribinė rodiklio vertė yra 1,5 mg/litre. Fluoridas būtinas žmogaus organizmui, tačiau per dideli fluoro kiekiai gali sukelti sveikatos sutrikimų. Optimalus šio elemento kiekis lemia dantų atsparumą ėduoniui, užtikrina taisyklingą augančio organizmo kaulų sistemos vystymąsi. Rekomenduojama paros norma suaugusiam žmogui yra 3,5 mg, rekomenduojama paros norma nėščiosioms moterims yra 3,0 mg. Pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria pernelyg fluoruotą vandenį geriantys žmonės - dantų fluorozė, pažeidžianti dantis jiems formuojantis ir vystantis, taip pat galimi kalcio ir magnio apykaitos sutrikimai. Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenimis dantų fluorozė gali išsivystyti dantis vystymosi ir formavimosi metu, t. y. iki 8-10 metų amžiaus vaikams. Todėl besilaukiančioms mamoms ir vaikams iki 10 metų svarbu kontroliuoti su maistu ir vandeniu gaunamą fluoridų kiekį.

### Siekiant išvengti neigiamo fluoridų poveikio, rekomenduojama:

- Vengti vandens su padidintu fluoridų kiekiu, daugiau vartoti sulčių, pieno ir jo produktų, nes kalcis sunkina fluoro įsisavinimą organizme, o vitaminas C ir B1 padeda fluoridui greičiau pasišalinti iš organizmo;
- Dantų priežiūros priemonės (pastą, skalavimo skysčius) rinktis su mažesniu fluoro kiekiu arba visai be jo;
- Nevartoti maistui druskos su fluoru, nevartoti maisto papildų, kuriuose yra fluoro;
- Reguliariai tikrinti vaikų dantis ir kt.

*„Fluoridas ir jo poveikis žmonių sveikatai“ skiltis parengta remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos parengta medžiaga*

## Informacija dėl boro kiekio vandenyje

Informuojame, kad atlikus Geriamojo vandens programinės priežiūros 2022 metams III ketvirčio tyrimus, pagal higienos normas leistina boro koncentracija viršijo **Dupulčių, Žibininkų** ir **Barzdžių** gyvenvietėse. Leistina parametro vertė pagal HN 24:2017 – 1,0 mg/l.

Boro koncentracija šiose vandenvietėse pateikta lentelėje.

Dupulčiai	1,16 mg/l
Žibininkai	1,09 mg/l
Barzdžiai	1,08 mg/l

Informacija apie prevencines priemones, siekiant sumažinti patenkančią į organizmą šių elementų kiekį, gyventojams pateikiama kartu su mokėjimo pranešimais už teikiamas paslaugas.

Lietuvos higienos normoje HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugo ir kokybės reikalavimai“ nustatyta boro ribinė rodiklio vertė yra 1,0 mg/litre. Pasaulio sveikatos organizacijos parengtame geriamojo vandens kokybės vadove nurodyta rekomenduojama boro koncentracija geriamajame vandenyje – 2,4 mg/l. Pasaulio sveikatos organizacija yra nustačiusi priimtina saugų vidutinį boro suvartojimo vidutiniškai 63 kg sveriančiam suaugusiam žmogui per parą – 0,16 mg boro/kg kūno svorio per parą, arba vidutiniškai apie 10 mg boro per parą. Šis dydis buvo nustatytas įvertinus šiuos pagrindinius kriterijus: daugiamečių boro poveikio organizmams tyrimų rezultatus, geriamojo vandens ruošimo technologijų diegimo kaštus, technologijų sudėtingumą, eksploatacines sąnaudas.

Nėra daug duomenų apie nuodingą boro poveikį žmonių sveikatai. Jų šiek tiek gauta studijuojant žmonių apsinuodijimų atvejus ir atliekant toksiškumo tyrimus su gyvūnais. Literatūroje nurodoma, kad labai dideli boro kiekiai gali sukelti apsinuodijimus.

Nustatyta, kad suaugusiam žmogui jo gaunant daugiau nei 20 mg per parą galima pakenkti reprodukcinei funkcijai. Kiti tyrimai rodo, kad klinikiniai boro toksiškumo požymiai (dirglumas, virškinimo trakto sutrikimas ir kt.) gali pasireikšti suvartojus nuo 100 iki 55500 mg boro, priklausomai nuo amžiaus ir kūno svorio.

Boro junginiai yra toksiški tik esant didelėms dozėms. Vandeni, kuriame boro kiekis viršija leidžiamas normas atsargiai turėtų vartoti vaikai ir nėščios moterys.

Kadangi tiekiamame vandenyje boro koncentracija viršijama nežymiai, remiantis pasaulio sveikatos organizacija vandens suvartojimas iki 5-6 litrų per parą žalos nekelia.

Ypatingą dėmesį atkreipti į fasuotą mineralinį vandenį, nes jame boro koncentracija gali siekti iki 12 mg/l.

*„Boras ir jo poveikis žmonių sveikatai“ skiltis parengta remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos parengta medžiaga*